

Corr. adres: M. Holtrop, Marwei 124a,
8508 RH, Delfstrahuizen.
Tel: 0514541267

zevende jaargang N I E U W S B R I E F december 1999 no:3

Beste leden,

de laatste nieuwsbrief van deze eeuw heeft U hopelijk nog voor de feestdagen ontvangen, zodat u vast wel een rustig moment kunt vinden om hem goed te lezen. We besteden ruim aandacht aan de jaarvergadering, verder treft u een interessant artikel over een fokbedrijf in Amerika met als extra informatie hun 'oplossing' voor de mestproblematiek (waar we in de volgende nieuwsbrief uitgebreid op terug zullen komen), en natuurlijk weer een stukje uit het oude boekje.

MEDEDELINGEN VAN HET BESTUUR:

- jaarvergadering: deze kan als zeer geslaagd worden betiteld: een zeer goede opkomst en 2 boeiende sprekers. We willen iedereen in de gelegenheid stellen om kennis te nemen van de inhoud van de inleiding van dhr.Slaghuis en hebben derhalve besloten deze in zijn geheel in deze nieuwsbrief te publiceren. We hopen dat de inhoud ervan een aantal "fokkerijdeskundigen: aan het denken zal zetten.*
- code Design: Van Semex-Holland ontvingen wij het bericht dat de aAa-code van Design een kleine wijziging heeft ondergaan, oude code is, 564123, nieuwe code is, 465213. We hebben contact gehad met een van de desbetreffende analyseurs, Charly Clark, en deze meldde ons dat de stier toch iets meer 4 laat zien en hij het derhalve beter vond de 4 wat naar voor te halen, maar de verschillen zijn niet echt groot, want het is een zeer uitgebalanceerde stier.*
- een nieuwe eeuw: het bestuur wenst U fijne feestdagen en alle goeds voor het nieuwe jaar en hieraan willen we tevens de wens verbinden, dat we in de fokkerij geleerd hebben van de vele fouten die gemaakt zijn in deze revolutionaire (ook wat de fokkerij betreft) 20e eeuw, opdat we inde nieuwe eeuw niet weer dezelfde fouten zullen maken!!*

NOTULEN VAN DE JAARVERGADERING VAN DE VERENIGING VAN TRIPLE-A GEBRUIKERS, GEHOUDEN OP DINSDAG 16 NOVEMBER IN CAFE RESTAURANT "DE POORT" IN SWIFTERBAND.

Aanwezig waren 85 personen.

In zijn opening heet voorzitter Piet Beers een ieder van harte welkom, met name de inleider Henk Slag(veld)huis. Slagveld, omdat in een krant bij de aankondiging van deze vergadering abusievelijk de naam Slaghuis was veranderd in Slagveld, Aart de Kuyper van het bedrijf welke we 'smiddags gaan bezoeken, de analyseurs en de pers. Hij zegt dat het vergader bezoek onder invloed van de weinig opbeurende berichten, waar m.n. onze landbouwminister Brinkhorst voor zorgt, de laatste tijd te wensen over laat. Deze vergadering van Triple-A is hierop een zeer gunstige uitzondering. We hebben positief denken en elkaar nodig om elkaar op te peppen. Tsakaaaaa!

aAa is er al 50 jaar zonder golfbewegingen. Het blijkt overduidelijk, wat goed is blijft. aAa zorgt voor een economisch gemakkelijk producerende koe. Ook haalt hij nog even een artikel in de Veeteelt aan waarin we als volgelingen van Bill Weeks werden omschreven, een omschrijving die iets sektarisch in zich heeft.

Mededelingen: De bestuursleden Richard Kimman en Wim Leenders zijn afwezig wegens ziekte. De notulen van de vergadering gehouden op 16 maart 1999 worden onveranderd, en zonder opmerkingen goedgekeurd.

Jaarverslag secretaris: Geen op of aanmerkingen.

Jaarverslag penningmeester: Het saldo bedroeg op 31 okt. 1999 f2808,11. Over het verslag kwamen geen vragen.

Kascommissie: Dhr. Bolding uit Havelte en Dhr. Pol uit Uffelte vragen de vergadering decharge te verlenen aan de penningmeester, de kas was prima in orde. Dhr. Bolding heeft al 4 jaar de kas gecontroleerd, omdat dat qua afstand tot de penningmeester gunstig uitkwam, en heeft het nu voor de laatste maal gedaan. De penningmeester zal zelf voor een nieuw commissie lid zorgen.
Bestuursverkiezing. De heren Piet Beers uit Heerhugowaard, en Richard Kimman uit Lutten zijn aftredend en herkiesbaar voor een volgende periode. Ze worden zonder stemming met applaus opnieuw benoemd.

Hierna is het woord aan Henk Slaghuis, voormalig algemeen bedrijfsleider op het basisvarkensfokbedrijf van COFOK te Oosterhout. De titel van de inleiding is "Evenwichtige fokkerij vraagt meer dan index alleen.)

1.
BESCHOUWING OVER DE RUNDVEEFOKKERIJ IN NEDERLAND ANNO 2000
 door een buitenstaander
 Inleiding voor aAa club op 16 November 1999 door J.H.Slaghuis

De varkensfokkerij in de zestiger jaren vertoonde in een aantal opzichten belangrijke overeenkomsten met de huidige rundveefokkerij:

1. geen organisatorisch verschil tussen fokkers en gebruikers of vermeerderaars. Iedere zeugenhouder was ook fokker omdat het vervangend fokmateriaal niet werd aangekocht van fokkers. Citaat Dr.Hagedoorn in 1927: ' Een boer koopt zijn bietenzaad bij een specialist en hij koopt zijn karwei zaad en zijn groentezaad. Maar de kalvers en zijn veulens fokt hijzelf.De fokzeugen, de fokkoeien, fokooien zijn niet in handen van een paar instituten, maar zijn in handen van gewone gebruikers.In een land als het onze zijn er daardoor vele malen meer fokkers dan zaadtelers. Het gevolg hiervan is dat de fokkers ieder afzonderlijk veel minder ervaring hebben van fokkerij dan de zaadtelers ervaring hebben van zaadteelt'. Voorts: Daarbij komt dat de doorsnee Geneticus niet noodzakelijk een fokker is'.
2. exterieurkeuringen en fokdagen hadden veel invloed op de fokrichting;
3. fokdagen waren een belangrijk sociaal gebeuren, maar hadden weinig te maken met economische varkenshouderij in het algemeen;
4. fokkers en fokkerijspecialisten vonden keuringen en fokdagen onontbeerlijk;
5. het Nederlands Landvarken was het belangrijkste ras, overige rassen G.-Y. en Piétrain werden nauwelijks serieus genomen, een vergelijkbare situatie met die in de rundveefokkerij van dit ogenblik met F.H.,M.R.Y en G.B.;
6. het Nederlands Landvarken had internationaal een goede naam. Inkomsten uit de export van fokmateriaal speelde bij sommige fokkers een belangrijke rol, het leveren van goed uitgangsmateriaal voor de produktie van mestbiggen was daaraan wel eens ondergeschikt.

3.

Gesloten fokkerij door vorming van 10 of meer mannelijke bloedlijnen en een gelijk aantal vrouwelijke fokfamilies.

Voorbeeld mannelijke bloedlijnen - lijn Astronaut

Bootmaker
Hilltop Apollo I
Bell
Marsfield E Tony
Cleitus
Starbuck
Telstar
Starlite
Valiant
Rotate
Blackstar
Starbuck
Tops
Sunny Boy
Aldo

Per bloedlijn zijn steeds aanwezig 1 of 2 stieren met een reserve. Iedere stier wordt gepaard met een beperkt aantal vrouwelijke dieren bij voorkeur uit één fokfamilie en wordt daarna opgevolgd door een zoon een zoon van een broer; in ieder geval en stier uit dezelfde bloedlijn.

Voorbeeld vrouwelijke fokfamilies: _ Woudhoeve Pietjes
- Skalsumer Pietjes
- Roxy's
- Oceanview Dixy's
- vrouwelijke nakomelingen van langdurig bestproducerende koeien

Iedere koe wordt vervangen door een dochter of een vertegenwoordigster uit dezelfde fokfamilie.

Het aantal koeien per fokfamilie zal groter moeten zijn dan bij varkens.

Paringsstelsel: De fokfamilies worden iedere generatie d.m.v. een roterend schema gepaard met een stier uit een opvolgende bloedlijn.

Door deze werkwijze blijft er systematisch een flinke bloedspreiding en de variatie in eigenschappen gehandhaafd. Door een strak en uniform selectieprogramma, krijgen de uitgangsporten een gelijkmatig verervingspatroon.

Het is de manier om de fokkerij naar je hand te zetten.

Selectieprogramma

Een centrale basisfokkerij in eigen beheer van de fokkerijorganisatie, was in het begin van Cofok absoluut noodzakelijk. De aanleg voor goede mest- en slachteigenschappen enerzijds en goede reproductie-eigenschappen anderzijds moest gecombineerd worden met sterkte en functionaliteit.

Daarvoor was een harde selectie onder praktijkomstandigheden noodzakelijk.

4.

Bij het fokken op veel vlees of veel biggen komt niet altijd zoveel veel wetenschap kijken. Het vleesrijkste varken van de wereld het Belgische Piétrainvarken is ontwikkeld door gewone boerenfokkers, die ontdekten dat slaggers voor vleesrijke varkens meer betaalden.

Aan de extreme vruchtbaarheid van de Chinese Tai Hu varkens, is weinig statistisch rekenwerk vooraf gegaan.

Ook de aanleg voor melkproduktie bij de Holstein was er al voordat men de meer statistische fokwaardeschattingen geïntroduceerd had. Hetzelfde geldt voor het uitgesproken melktype en de hoge gehalten bij de Jersey's.

De belangrijkste redenen voor basisfokkerijen of nucleus bedrijven of hoe je dit soort bedrijven wilt noemen is de observatie, registratie van die eigenschappen, die van invloed zijn op het dagelijks goed functioneren van de fokdieren, de vruchtbaarheid, de weerstand tegen ziekten en het karakter van de fokdieren.

Kortom het vermogen van de fokdieren om met hun erfelijke aanleg voor de gewenste eigenschappen lang, goed en gezond te produceren. Het een en ander wil niet zeggen dat, selectieindexen en fokwaardeschattingen niet belangrijk zijn.

Een betrouwbare schatting van de erfelijke aanleg voor de eigenschappen als groei, vleesvetverhouding en reproductie-eigenschappen is in de moderne varkensfokkerij ondenkbaar.

Bij de rundveefokkerij is de situatie niet anders.

Naarmate het aantal fokwaardeschattingen in een selectieindex toeneemt zoals bij Inet en vooral DPS, neemt de waarde voor de fokkerij af. Bij Inet worden, melk, vet en eiwit en bij DPS worden de fokwaardeschattingen van veel kenmerken met verschillende betrouwbaarheden bij elkaar opgeteld.

Het kunnen zien hoe een dier vereft is belangrijker, dan hoe best hij wel niet is.

Het aAa systeem geeft ook aan hoe een dier is en ook niet hoe goed.

Bij een te eenzijdige selectie op klein aantal hoofdkenmerken, is de neiging groot het totaal beeld van het dier uit het oog te verliezen. Kenmerken, waarop in de fokkerij dan niet wordt gelet, gaan achteruit.

De Italiaanse fokker Arioli van de Del Santo fokkerij constateerde :

"Om de indexen te verhogen, hebben we de laatste 10 jaar moeten inleveren op functionele onderdelen, vooral uiers en benen. Met als resultaat minder functionele koeien en een kortere levensduur".

In de varkensfokkerij is ook een tijd geweest, dat men vond; op vruchtbaarheid hoef je niet te letten, omdat die een lage erfelijkheidsgraad heeft. Die filosofie heeft niet lang bestaan.

In de varkensfokkerij werd vroeger niet of weinig op vlot en spontaan berig worden van de zeugen gelet.

Bij de NL s' op Cofok werd aanvankelijk maar 30 % spontaan en op tijd berig. Door een vrij rigoureuze selectie kon dit euvel binnen 4 tot 5 jaar flink bijgesteld worden. Geen hormonen behandelingen of andere kunstgrepen meer en werkstakers opruimen.

5.

In dit verband moet nog opgemerkt worden, dat dieren die niet vlot kunnen werpen niet in de moderne fokkerij passen.

Het probleemloos werpen wordt bepaald door de geboorteweg bij het vrouwelijke dier. Het inzetten van zgn. pinkenstieren lost foktechnisch niets op en gaat in principe ten koste van een belangrijke eigenschap als het geboortegewicht. Deze zienswijze wordt bevestigd door de benadering van de Deen Poul Bech Sørensen, die opmerkt, dat registratie van het afkalven van de dochters van K.I stieren foktechnisch en in principe beter is dan de inzet van pinkenstieren.

Jersey koeien kunnen kennelijk probleemloos afkalven van Charolais stieren. In de schapenfokkerij kunnen vruchtbare ooiënlijnen zonder Texelaar bloed ooiën probleemloos de zwaarste lammeren ter wereld brengen.

Het spreekt vanzelf dat stiermoeders, vaders-en moedersmoeders geen afkalfproblemen mogen hebben.

Het kost natuurlijk selectieruimte en dat kan wel eens lastig zijn.

In het algemeen kan gesteld worden dat, men zich steeds moet afvragen of het met de fokkerij wel goed gaat als in een korte tijd vooruitgang bereikt wordt op een klein aantal eigenschappen.

Over de gelaagde opbouw van de fokkerij moet nog opgemerkt worden dat de taak is uitgangsmateriaal te leveren voor de gebruikers. Het verkopen van al of niet genetisch hoogwaardig materiaal uit de top van de fokkerij voor hoge prijzen is der grootste bedreigingen voor een fokkerijprogramma. Niet alleen doordat de fokkerij verarmt, doordat best materiaal verdwijnt, maar doordat de commercie door hoge prijzen het fokrichting beïnvloed en in gevaar brengt.

De hoge prijzen die enkele veefokkers in de vijftiger en zestiger jaren voor stieren beurden hadden als gevolg dat de aanleg voor de melkproductie van het Nederlandse vee onderuit ging.

Bij Cofok vonden wij daarom dat de financiering van het programma opgebracht moest worden door de gebruikers en beslist niet uit de opbrengsten van zuivere teelt fokmateriaal uit de top van de fokkerij.

Citaat Leeuwarder Courant voorjaar 1980, n.a.v de oprichting van het Fries Rundvee Syndicaat.

5.

" De traditionele fokkers verkeren op het ogenblik in dezelfde situatie als indertijd Johannes Blanksma van Pingjum.

Blanksma liep in de vijftiger jaren vast met zijn fokkerij van grote koeien, omdat het Productschap voor Vee en Vlees eerst het bestaan en later de handel in stieren had verboden, die niet door een stamboek waren geregistreerd.

Het F.R.S. een particuliere organisatie! - keurde de dieren van Blanksma af en dat betekende, dat hij alleen nog maar aan de slager mocht leveren. De veel te platte F.R.S. stiertjes hadden toen het monopolie, dat het stamboek was verstrekt door een groep mensen, die op het terrein van de fokkerij als ondeskundig moest gelden en die als vleesvleesdeskundigen tegen hun eigen belang in handelden.

Blanksma, die een soort eenmansactie vormde, werd uit het stamboek gezet, omdat hij niet beleefd genoeg was tegen de machthebbers van die tijd. Blanksma, zei dat de Friese veefokkerij ziek was en de door een saus van zelf ingenomenheid overgoten fokkers gooiden hem het stamboek uit. De hele benedenzaal van de Harmonie zat vol bij die happening- er zullen een 500 leden geweest zijn - en enkelen namen het voor Blanksma op".

Veeteelt April 1999, Reimer Strikwerda.

" Wat weet zo'n Hoekstra er nu van ?"

Type en Adel Hoekstra: "In de laatste IVO jaren had ik een enquête op bijna 6000 bedrijven met bijna 85.000 koeien opgestart. De resultaten verwerkte ik onder andere in mijn inaugurele rede (1956, benoeming tot hoogleraar in de zöotechniek aan de Rijksuniversiteit te Utrecht."Levensduur en Rundveeteelt". Ik vertelde daarin dat het met de gemiddelde levensduur van de Nederlandse koe niet goed ging. Met name de problemen met de vruchtbaarheid, de uier, onvoldoende produktie en de benen moesten de dieren veel te vroeg worden afgevoerd. Vooral de, koeien met een onvoldoende melkgift verdwenen vroeg: nauwelijks vijf jaar oud. De gegevens werden herkend, maar toen ik aangaf dat met name de exterieurkeuring van de stamboeken een verhoging van de leeftijd in de weg stond kwam er een golf van kritiek. In het N.R.S blad de Keurstamboeker kwam fel verzet tegen mijn aantijging, die ook betrekking had op het aankoopbeleid van de K.I.verenigingen. Vooral bij de zwartbonten werden enorme bedragen betaald voor stieren met veel punten, terwijl uit eerdere onderzoeken al was gebleken dat deze stieren als melkvererfer duidelijk beneden de maat bleven, aldus Prof Hoekstra.

Over de invloed die de commercie heeft op de huidige fokkerij hoeft niet uitgeweid te worden.

Embryo Transplantatie, de handel in embryo's met inzet van stieren uit erg jonge moeders zijn voor de fokkers en de organisaties, die hierin meedoen wel interessant, maar kunnen voor de gebruiksveehouders toch nog al negatieve bijwerkingen hebben.

Dit topfokmateriaal krijgt door de moderne vermeerderings technieken niet voldoende tijd, voor een betrouwbaar inzicht in het vermogen lang en goed te kunnen produceren, en een betrouwbaar inzicht in de vruchtbaarheid en de gezondheid.

7.

Wat doet het bestuur van een K.I. of fokkerijorganisatie met de fokleiding als de stieren wel goede gebruikskoeien geven maar niet scoren in de internationale top?

Exterieur

Voor welke fokkerij dan ook een evenwichtige exterieur beoordeeling en selectie is belangrijk en noodzakelijk.

Bij de varkens hebben wij gezien, dat de bijdrage van keuringen en fokdagen meer een sociale is dan een economische.

Bij het rundvee zal de situatie niet veel anders zijn.

Een deskundig fokker van formaat als Wally Lindskog van de Arlinda fokkerij bevestigt dat ook.

Hoe moet dat dan wel?

Bij de varkensfokkerij hebben wij ervaren, wat dan wel belangrijk is bij de exterieurbeoordeling:

1. - exterieur dat past bij de fokrichting;
2. - harmonische bouw met goede overgangen tussen voor-, midden-en achterhand;
3. - gaaf droog beenwerk en vlotte gang;
4. - goede geslachtsorganen, vooral spenen;
5. - gezonde goedgevormde, forse kop;
6. - karakter;

De meeste exterieurkenmerken, die nodig zijn voor het lang en goed produceren van een koe, zijn evengoed waarneembaar bij stieren. Het exterieur van stieren moet daarom evengoed kritisch beoordeeld worden. Als deze exterieur selectie over het hoofd gezien wordt, dan wordt in dat opzicht een generatie overgeslagen.

Showeigenschappen, details zijn niet belangrijk of schadelijk. Formaat en ruimte worden gewaarborgd door een goed geboortegewicht en selectie op groei.

Te dunne zeugen met te weinig spek gaan minder lang mee en het schijnt, dat arm bespierde, grote koeien ook een kortere gebruiksduur hebben.

Deze dieren willen vaak wel goed produceren, maar vragen veel oppas, worden te kwetsbaar en zijn voor de topfokkerij niet geschikt.

Ant Vollema, onderzoekster bij de Landbouwuniversiteit en nu gedetacheerd bij het N.R.S. concludeerde het volgende:

" Een koe moet niet te groot zijn en bij de andere kenmerken zoveel mogelijk rond het gemiddelde scoren. Het blijkt dat zwaardere koeien in het nadeel zijn. De tendens gaat denk ik naar wat lichtere dieren met een functioneel exterieur".

Jørn Pedersen, Deens rekencentrum: " Melktypische koeien bleken gevoeliger voor uierontsteking. Deze koeien zijn mogelijk te enkel en daardoor vatbaarder of hebben meer last van een negatieve energiebalans".

Gary Rogers van de Pennsylvania State University stelde voorts vast: " Selectie op hoge scores voor melktype kan leiden tot duidelijk meer ziekte. Gemeten melk, vet, en eiwitpercentage zouden de enige kenmerken moeten zijn van de productieaanleg; aanverwante lichaamskenmerken dienen met voorzichtigheid gebruikt te worden.

8.

Deze resultaten geven aan dat wanneer 2 stieren dezelfde produktiecijfers tonen, degene gekozen moet worden met de lage score voor melktype.

De lagere melkopdruk zou moeten leiden tot minder ziektegevallen. De slotconclusie luidt: Fok geen koeien die te scherp gebouwd zijn als U gezondheidsproblemen wilt vermeiden".

Omvang van de fokkerij

Statistici en genetici zijn van in het algemeen mening dat naarmate de aantallen in de fokkerij groter zijn dat de selectiemogelijkheden groter zijn. Dat is ook waar. Het valt echter te betwijfelen of de werkelijke waarde van grote populaties voor de fokkerij wel zo groot is. Bij een grote open fokkerijen wordt de variatie groter, de betrouwbaarheid kleiner, terwijl het overzicht van en inzicht in de fokkerij sterk afneemt.

De ervaring leert dat de voordelen van een grote omvang zeer betrekkelijk zijn. Degenen die de fokkerij bedrijven moeten inzicht hebben in een breed patroon van eigenschappen van de fokdieren en de fokdieren kennen.

Het is voorts mogelijk gebleken uitstekende foklijnen op te zetten met een onwaarschijnlijk klein aantal uitgangsdieren, d.m.v. uitteelt. F.L., NoL en S lijn.

Ook in de rundveefokkerij zijn voorbeelden van kleine min of meer gesloten fokkerijpopulaties, die goed blijven functioneren en qua productieaanleg niet achteruitgaan. Ook in die populaties komen dieren voor die meer dan 10.000 kg melk geven.

Waar het op aan komt is: welke dieren en op welk tijdstip worden geselecteerd voor de volgende generatie en daarbij zijn nogmaals de volgende eigenschappen onontbeerlijk:

9.

Conclusie Ir. De Jong:

Het mag duidelijk zijn : de Nederlandse koe kan internationaal gezien goed mee doen. Het niveau is hoog en de vaart zit er goed in. Om de Nederlandse in de internationale top te houden is het belangrijk om niet achterover te gaan zitten en te kijken hoe anderen het doen. Het blijft voor de Nederlandse veehouder van grote waarde om zijn koeien steeds beter te maken om probleemloos een hoge produktie te kunnen realiseren.

'Dit is niet alleen goed voor de inkomsten uit de export van vee maar ook voor het economisch produceren van melk'.

De gemiddelde produktie 1997/1998

∅ 25.384-1.124.508-4.00-334-8073-4.42-3.48

Zw. 3.10-339-8595-4.38-3.46 stamboekkoeien

Rb. 3.11-321-7279-4.48-3.54 stamboekkoeien

De Nederlandse fokstieren doen mee in de wereldtop

Kanttekeningen:

1. de stamboekkoeien zijn jonger dan het landelijk gem.
2. index tussenkalftijd
3. M Index
4. Du Index
5. D.P.S
6. % vervanging per jaar GIBO bedrijven 35.5 %;
7. de gemiddelde kalverensterfte op 3000 bedrijven was 12.2%,
5.7 % dood geboren en 4.7 % tijdens de eerste levens-
maand;
8. ∅ opfokkosten 2 jarige vaars f 2700.00
9. 7.2 % Cysteuze eierstokken 17626 lactaties Mid-Fryslân
Drs. Hooijer Erfelijkheidsgraad 6.6%
10. Jim Sarbacker aAa analist: te veel stieren met 1,2 of 3 in
de aAa code en te weinig met 4,5 of 6

Veeteelt, September 1999 Alice Booy

Bijna 16 jaar oude MRIJ koe, Johanna 21A, breekt productierecord met 163320 liter melk, % vet 4.01 eiwit 3.41. Eerst 83 punten later 87 punten 86 type, 84 uier, 91 benen.

10.

Holstein International, April 1999, Heiko Andresen

Wereldrecord voor levensproductie

Zeer bijzondere koefamilie met 0 % Holstein.

Tabel: Familie met de hoogste levensproductie ter wereld in cijfers
(30/03/1999)

Naam	Leeft.	Kalvingen	Kalveren	Hoogste prod.	Levensprod.
Athene	23	19	20	12.341 - 4.51	3.57 178.651
Athene 2	15	12	13	12.069 - 4.78	3.54 128.262
Alette	13	11	14	10.028 - 4.27	3.44 104.328
Gem.3 gen.	17	14	15.7	11.479 - 4.52	3.52 137.080
Totaal		42	47		411.241

Fokker: Albert Kramer Wörpedorf, Oostfrieze koefamilie sinds 1882 geregistreerd. Athene 2 is een inteeltprodukt:

Atlas x Atlas, dus een Atlas dochter uit de Athene.

Kramer: "Inteelt is de methode om te testen of een familie in orde is of niet. Wanneer dat niet is vliegt alles om je oren. of het loopt naar wens zoals bij de Athene stam, waar de genen, hardheid en levensduur zich bundelen".

Holstein International September 1999, Jan Bierma
Nieuw Wereldrecord voor levensproductie

Johnie Claude Grenadier een Holstein koe Van Alain Lemaire uit het Canadese Quebec.

Totale produktie tot September 1999 179200 kg melk met 3.50 % vet en 3.09 % eiwit. Sinds Mei 1999 in haar 13de lactatie.

Dus als record koeien geen Amerikaanse, Nederlandse, Franse of Italiaanse of Israëlische koeien.

Voor Nederland een M.R.Y Koe. Internationaal eerst een oud-Duitse Zwartbonte en later een Canadese koe.

Bedrijf De Kuiper Lelystad

70 melkkoeien, 10 100.000 liter koeien, waarvan 6 met blaarkopbloed, dus geen zuivere Holsteins.

Algemene opmerkingen:

In de rundveefokkerij wil men langdurig goed producerende koeien; het bijzondere van de rundveefokkerij is dat men het altijd heeft over stieren en hun vererving.

Publikatie van produktiegegevens van koeien heeft geen zin, als maar één lactatie en dan de beste wordt weergegeven. Alle lactaties met leeftijd en tussenkalftijd met daaronder en gemiddelde is de enig juiste wijze van weergave.

11.

Het P.W.F.systeem kan ter discussie worden gesteld als jonge stieren ingezet zouden worden uit moeders met een hoge levensproductie. De aanleg voor een hoge productie behoeft niet geblokkeerd worden als met deze stieren een snelle generatiewisseling wordt toegepast.

Stiermoeders, vadersmoeders en moedermoeders moeten koeien zijn met hoge levensproducties.

Gevolg zal wel zijn dat meer laatrijtheid opgeroepen wordt.

Wageningense Veetelers en dierenartsen moeten meer samenwerken en op een andere wijze.

Veetelers moeten meer gebruik maken van de dierkennis van de dierenartsen en de dierenartsen moeten zich minder opstellen als geneesheer.

Veeteeltspecialisten moeten naast een genetisch, statistische opleiding ook over dierkennis kunnen beschikken.

Preventief gebruik van hormonen en antibiotica moet uit de topfokkerij gebannen worden, zodat bij de gebruiksveehouders op termijn minder curatief bijgestuurd behoeft te worden en een gezondere wijze voedselproductie plaats vindt

Veebeoordelen is nuttig en noodzakelijk; wedstrijden hebben echter meer een sociale betekenis, dan economisch nut voor de fokkerij.

In de rundveefokkerij moet gewaakt worden voor genetische roofbouw. De van oorsprong Nederlandse veeslagen F.H., M.R.Ij. en G.B. moeten gekoesterd worden. De opzet van een genenbank is aardig, maar beter ware dat, zorg gedragen wordt voor instandhouding van een goede fokbedrijven per ras.

Het is de vraag of dit dan wel geïntegreerd zou moeten worden in de K.I.programma's.

Het fundamentfokkerij, die de F.H.fokkers op het ogenblik toepassen, biedt voldoende mogelijkheden de fokkerij op verantwoorde en goedkope wijze in stand te houden.

Welk dier ook gefokt wordt de genetische aanleg moet altijd in evenwicht zijn met geraamte en organen, of wel vruchtbaarheid, gezondheid en constitutie.

Het carrosserie moet in balans zijn met de motor.

Einde inleiding

12.

Citaten:

Holstein International, Februari 1999, Doug Savage

Brian van Doormal: "Ons onderzoek wijst uit: de eerste lactatie staat volledig los van de daaropvolgende lactaties". Met andere woorden : de eerste lactatie is geen goede voorspeller voor de verdere lactaties en de levensproductie.

Wel is er een zeker verband tussen 2de, 3de en latere lactaties, maar veel minder met de eerste lactatie.

Het zgn. testdagmodel zou de erfelijkheidsgraden voor productietekenen verhoging van 33 % naar tot dicht bij de 40 %.

13.

Belt	95	98.1
Bis May Tradition Cleitus	103	103.0
Carlin M Ivanhoe Bell	94	98.2
Cypress Hill Laban	102	102.7
Fisher Place Madingo	107	105.2
Hannover Hill Starbuck	101	103.0
Oceanview Dixiecrat	106	104.8
Rothrock Tradition Leadman	103	102.5
Singing-Brook Mascot	92	97.1
Skalsumer Sunny Boy	95	99.0
Southwind Bell of Barlee	99	100.1
Tesk-Holm Valiant Rocky	89	95.5
To-Mar Blackstar	102	101.8

Veeteelt Maart 1999, Drs. Hooijer e.a.

	Geen COD	Wel COD
Aantal vaarzen	4511	270
Kg melk	6043	6506 + 463
kg vet	273	294 + 21
kg eiwit	209	225 + 16

Gunstig verervende stieren	Ongunstig verervende stieren
Vitesse	Valentin
Hurtgen Vue Marathon MF	Linde Alfred
Willards Astronaut Inka	Hannover SWD Dagger
Skalsumer Sunny Boy	Feikjes Boppe
F & G Felix	Sjaak
Long Haven Scotty	F16 Rocket C
Willards Telstar Viking	Freebrook Sexation Amos
Knolltop Reckers Ace	Myhre Mint Valiant King

Het artikel eindigt: Nu we weten dat erfelijke aanleg voor COD onder Nederlandse omstandigheden voor een klein gedeelte erfelijk is wordt het in toekomst misschien een extra kenmerk om op te kunnen selecteren

Veeteelt April 2 1999, Alice Booiij, interview Wiebe Mulder DLV
Gezondheidskosten in relatie tot de produktie

Produktie/koe/jaar	< 6500	6500-7300	> 7300
aantal bedrijven	24	59	146
aantal melkkoeien	63	60	67
aantal jongvee	55	51	58
jongvee/10 mk	8.6	8.5	8.7
gezondheidskosten f/koe	122	139	160

Koefamilies, veel gebruikte kreet in de moderne rundveefokkerij nog mooier diepe koefamilies. De indruk bestaat dat daarmee verschillende begrippen door elkaar worden gehaald:

- A - koefamilies, die goed verervende stieren voortbrengen;
- B - koefamilies, die gedurende meerdere generaties beste dieren voortbrengen en vooral uniform vererven en waarin bepaalde eigenschappen sterk vererven, ook bij minder goed fokkende vaderdieren.

Citaat uit een lezing die Hanni Köppe op 16 Januari 1956 hield voor de Brittitish Cattle Breeders Club, op dat ogenblik weduwe van Adolf Köppe, die 35 jaar lang directeur was van de Vereniging van Oostfrieze Stamboekfokkers, van 1921 tot 1956.

"Mijn man was er altijd dankbaar voor, dat hij in zijn jonge jaren als student aan de universiteit van Halle, de colleges heeft kunnen volgen van de nu nog met eerbied genoemde professor voor anatomie Disselhorst.

Daardoor werd de beoordeling van het exterieur voor hem nooit een lege cultus, maar de kennis van het skelet en van de fysiologische verrichtingen in hun onderlinge verband exacte wetenschap. Hij zag het dier, om dit zo maar eens te zeggen van binnen naar buiten, onafhankelijk van de voedingstoestand van het ogenblik en de meer of minder geslaagde uiterlijke verzorging. Een van zijn eerste pioniersdaden als directeur van het Stamboek in Oost-Friesland was het daarom ook het skelet van de stier Blücher, bloedlijnen grondlegger, toen deze in 1922 geslacht moest worden te laten prepareren. In de volgende jaren werden nog meer skeletten van belangrijke stamvaders opgezet, om de goede eigenschappen en de zwakheden die het levende dier had bezeten aan de bouw van het beenderstelsel te kunnen bestuderen. De "stokpaardjes van mijn man bij de beoordeling van een dier waren de wervelkolom, het bekken, de achterextremiteiten en de schouders, de dragende elementen van het lichaam dus.

Hier was hij tegenover fouten weinig tolerant omdat hij daarin een verkeerde vorm ontdekte, die zich doet gelden in een verlaging van de produktie.

Een ingezakte rug, een afzakkend en smal bekken, achterpoten die onder een verkeerde hoek staan en steile schouders stonden hem tegen, omdat hij de nadelige invloed daarvan uit eigen ervaring kende.

Piet Beers bedankt de spreker met de woorden: "Kijk eens naar anderen, misschien kun je er je voordeel mee doen."

Vraag: Dhr. Slaghuis zegt dat het doel van de fokkerij is de melkveehouders een goed produkt te leveren. De commercie moet niet de dienst uitmaken in de fokkerij, maar de wereldmachten bepalen de toekomst, en zijn commercieel. Slaghuis; Burgers en politiek staan een andere manier van produceren voor dan een koe met een produktie van 12000 liter die dit met allerlei kunst en vliegwerk doet. BST moet je ook nooit toelaten zegt Dhr. Slaghuis, het is niet alleen economisch, maar ook commercieel slecht. Het gezond produceren van voedsel is erg belangrijk, en wordt naar de toekomst toe alleen nog maar belangrijker. Hij verwijst hierbij naar de fokkerij van varkens, waar lange tijd sterk is gefokt op veel vlees en veel biggen. Dit resulteerde in de industrialisatie van de varkenshouderij. Als fokkers moesten we hierin mee aldus Dhr. Slaghuis, omdat de fokkerij dieren voor die omstandigheden moet leveren. Men zit nu op het punt, dat men moet werken aan de "her" acceptatie van het varkensvlees. Dit kan door terug te grijpen naar oude rassen. (Het vlees moet meer vet bevatten.)

Vraag: We zien geen foto's meer van stieren, en dus kunnen we niet zien of een stier een dikke knie of hak heeft, en of hij harmonisch in elkaar zit. Fokken op een functioneel exterieur. Met name Aldo is een gemakkelijke stier die gemakkelijk in het levensonderhoud voorziet.

Voorzitter Beers bedankt hierna Dhr. Slaghuis voor zijn inleiding, en overhandigd hem als dank een zuivelmand.

Hierna is het woord aan Aart de Kuyper, de veehouder waar wij des middags naar toe gaan. Hij heeft tien 100.000 liter koeien gefokt. De vraag is, hoe kom ik aan die 100.000 liter koeien? Dit ligt voor een groot deel aan de bedrijfsvoering.

In 1971 is hij met zijn vader in Maatschap vanuit Hoornaar naar de Flevopolder gegaan. Hij had daar 40 ha. in pacht, want hij was liever rijk pachter dan arm eigenaar. Inmiddels is die visie veranderd, mede o.i.v. de verhoging van de pachtprizen, "ook onder socialistische regeringen", en is in 1989 het bedrijf gekocht.

Het gezin bestaat uit drie kinderen waarvan de oudste getrouwd is met een akkerbouwer.

Elk jaar wordt er land verhuurd voor bloembollen, wat financieel mooi geld oplevert, "en ze zitten er in de winter in" aldus de spreker.

De kostprijs van de melkproduktie ligt in al die jaren op een laag peil en beweegt zich tussen de 49 en 66 ct. Incl. lease bedraagt het quotum 630.000 liter.

De fokkerij. Tot 1960 werd gefokt met Friese stieren, maar die waren slecht. Tot op dit moment wordt met een natuurlijkdekkende stier gefokt.

Na 1960 is men overgegaan op het fokken met blaarkopstieren, en er werden ook een paar blaarkop koeien aangekocht. De herkenbare kop van de blaarkoppen zit nog op veel van zijn koeien.

In 1975 was de bedrijfsproduktie 6700ltr. 3,83% v 3,43% e 21,76 ltr./dag. Met deze produktie was de Kuyper tweede op de ranglijst in de Flevopolder, en om deze produktie te halen moest flink gevoerd worden.

Daarna werd een eigen stier gebruikt met slechte resultaten. Daarom werd rondgekeken naar goede stieren. Hiervoor hoefde hij niet ver, want buurman Siebinga had goede koeien, dus ook goede stieren. Een van de eerste stieren was een Sheik uit een Adema 11 van de Gelder, waaruit drie 100.000 liter koeien geboren zijn. Vanaf 1981 worden alleen maar stieren van Siebinga gebruikt.

De jaarproduktie van twee jaar geleden was:

67 5.07 336 dgn. 9720 4,35 3,44 TKT 389

en van het laatste jaar:

71 4.07 347 dgn. 9761 4,29 3,45 TKT 410 .

De produktie van de laatste jaren is met minder voer bereikt dan de 6700 ltr. uit 1975. Je moet er voor zorgen dat je een veestapel hebt met een hoge genetische aanleg, en deze niet op de top voeren; dan gaan de koeien langer mee. Als je alles er uit haalt wat er in zit, verkort dit de levensduur. De Kuyper vergeleek dit met een auto die een max. snelheid heeft van 120 km./uur. Als je constant 120 rijdt, krijg je veel problemen. Blijf je bij een max. snelheid van 100 km./uur, dan kan hij heel lang mee, en je krijgt niet zoveel boetes (Mastitis).

Het rantsoen bij de laatste lijsten bestaat uit:

A speciaal brok. (speciaal omdat het zo goedkoop is; "bij elkaar geveegd in de fabriek".)

7 kg. Bierbostel.

8 kg. Perspulp.

De koeien krijgen alle krachtvoer in de melkstal van 28 jaar zonder renovatie tot nu toe (Een van de geheimen van een lage kostprijs)

Eendagskuilen zijn uit den boze, en er worden veel vitaminen, mineralen en magnesiaet gevoerd." Dit is belangrijk als je weinig krachtvoer voert".

Hij melkt met een vacuüm van 37 kPa, en reinigt met hoog vacuüm. Dit kan gemakkelijk door een slangetje van de reguleur af te trekken.

Om een koe goed uit te melken mag hij niet te snel melken, de melk moet de tijd krijgen om vrij te komen. Dit kan volgens de spreker niet als het melken te kort duurt. Hij heeft geen opdrijfhekkens, maar vindt dat het voeren in de melkstal moet. "Een opdrijfhek geeft stress". Bij hem willen de koeien slecht uit de melkstal i.p.v. er slecht in.

De boxen in de stal van de Kuyper zijn van het Engelse type. De boxbedekking bestond 20 jaar uit zand.

Een paar jaar geleden heeft hij autobanden in de boxen gelegd, en de boxen gevuld met zaagsel. Door de autobanden, die er gewoon plat in liggen blijft het zaagsel beter op zijn plaats liggen, en werken de koeien het er niet uit. Door deze zachte boxbedekking liggen de koeien de melk niet uit. Het voldoet hem in een woord geweldig. Spenen trappen, en dikke hakken komen op dit bedrijf niet voor.

Het celgetal beweegt zich tussen de 50 en 100, en het kiemgetal tussen de 5 en 10.000.

Voor bedrijven waar teveel stierkalveren geboren worden raadt hij een eigen stier aan, want die is er eerder bij, dat moet wel, want anders blijft de koe niet staan. Eerdere inseminatie geeft meer koe-kalveren. De bevruchtingsresultaten verschillen niet erg tussen een stier en KI, tenminste als je de stier niet los tussen de koeien hebt lopen. Toen de stier los tussen de koeien liep, liep te TKT onverantwoord terug, "Bij de eerste tocht worden ze al gedekt" . De Kuyper heeft de stier niet los lopen. Niet te snel ophouden met insemineren is zijn advies. Dit is de enige manier om een oudere veestapel te krijgen. Er wordt niet aan stamboek gedaan, iets wat nog stamt uit de tijd dat inseminatoren kwamen om de kalveren te schetsen. I.v.m. de kans op het inslepen van ziekten door deze personen is hij hiermee gestopt.

Bij de kalveropfok is hygiëne van groot belang, de kalveren moeten goed schoon. De veehandelaren moeten op gepaste afstand van de kalveren blijven. "Als je hem (het kalf) aanraakt is hij ook van je" luidt zijn advies, en dan natuurlijk wel voor de prijs die de Kuyper in zijn hoofd heeft. Zorg voor een erfelijke aanleg die zo hoog mogelijk is, dan produceert het gemakkelijk en met de minste problemen. Het geheim van een lage kostprijs zit in de zaken die ik niet heb, zoals geen computer, geen KI, geen nieuwe melkstal, deze is 28 jaar oud, geen voermengwagen, geen kneuzer/hakselaar, en geen stalvoeren. De veearts kosten liggen tussen de f 40,- en f 80,- per koe. Hij besluit zijn betoog met te zeggen dat hij zich graag aansluit bij een zin uit de laatste nieuwsbrief van de vereniging: Wachten op de zegen van de Here.

Rondvraag: Niets

Sluiting. Voorzitter Beers sluit de vergadering met te zeggen dat we een vruchtbare morgen hebben gehad, wat ons veel stof tot nadenken geeft. Hierna is er tijd voor de gezamenlijke maaltijd.

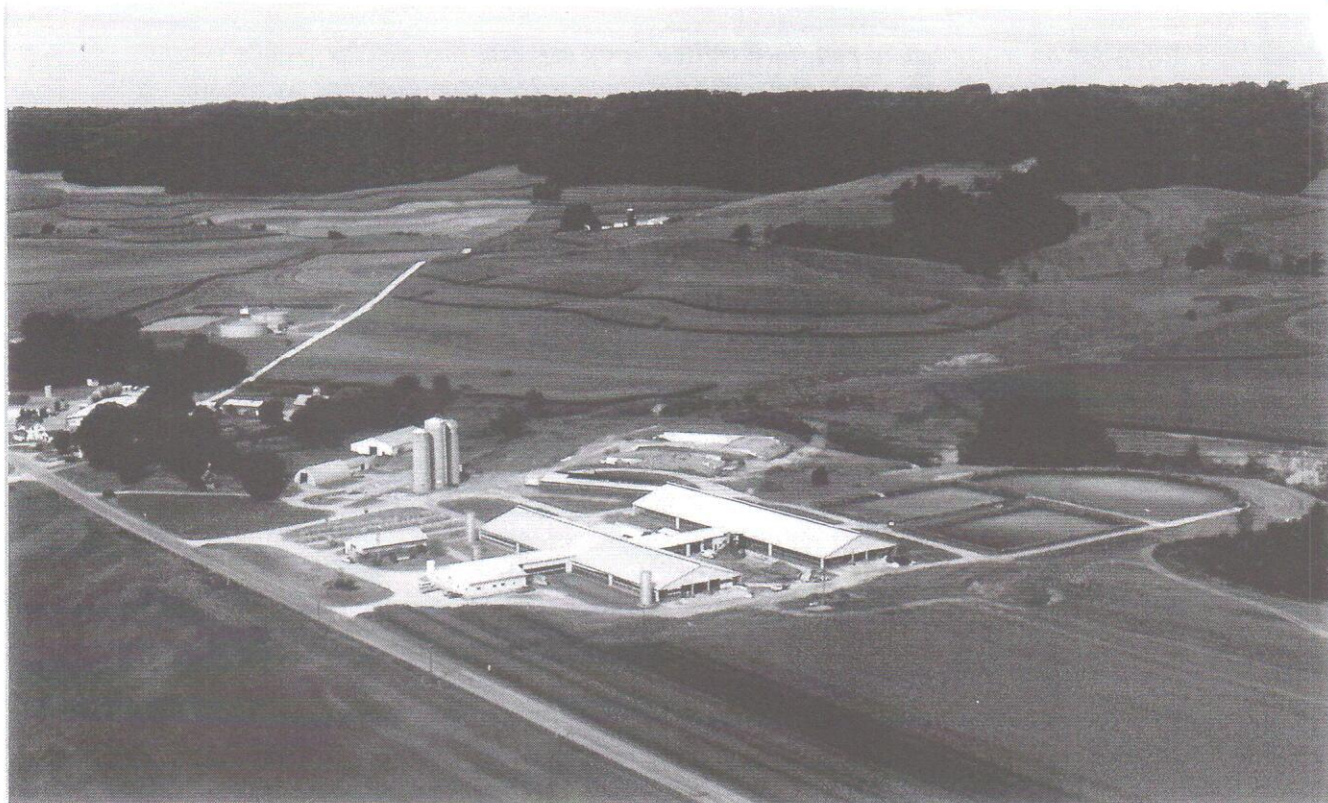
M.Holtrop, secretaris.

EEN GROET VAN ROSENHOLM WOLFE DAIRY IN COCHRANE WISCONSIN, U.S.A.

Ons bedrijf bevindt zich 20 mijl van de Mississippi, in een vallei waar Duitse en Zwitserse immigranten zich het eerst vestigden. Er bevinden zich wat kleinere melkveebedrijven met gemiddeld 50 koeien in deze vallei. Ons bedrijf is de laatste 10 jaar radicaal veranderd en totaal afwijkend van wat hier gebruikelijk is. In 1989 verloren we bij een brand onze 100 boxen grote loopstal en ongeveer de helft van onze stamboek Holsteinkoeien. In mei 1990 begonnen we in onze nieuwe loopstal voor 300 koeien. Dit werd een van de eerste koude stallen in Wisconsin zonder zijwanden, die bij extreme kou en wind met een gordijn afgeschermd kunnen worden, met een dichte vloer en een flush-systeem. (om de drie uur wordt de mest weggespoeld met een golf water) In 1997 ging onze buurman Loren Wolfe een samenwerkingsverband met ons: Nettie Rosenow, John Rosenow en Paul Rosenow aan, en samen vormden we Rosenholm-WolfeDairy.

Sinds kort zijn we gestart in een tweede stal en melken nu ongeveer 540 koeien en ongeveer 85% daarvan is stamboek. Ed Hubbell introduceerde aAa 20 jaar geleden bij ons en een aantal burens op een fokstudiebijeenkomst. aAa helpt ons bij het fokken van het soort koeien die gemakkelijk voor ons willen en kunnen werken. Grote koeien hebben het moeilijker in de loopstallen en hebben over het algemeen slechtere benen en klauwen en daarom fokken we koeien met een gemiddelde hoogtemaat. Gewoonlijk selecteer ik de stieren met een hoge exterieurscore en positief voor uiers en benen en daarna combineer ik ze met behulp van de aAa-codes. Vaak gebruik ik de stieren, die in het verleden goed werk hebben gedaan, zoals Dixie-Lee Henry en Aerostar. Dochters van deze beide stieren hebben jaren achtereen goed werk gedaan en met behulp van aAa gaat het makkelijker om goede koeien te fokken.

Mijn doel in de fokkerij is meer koeien te fokken die het goed aankunnen om hard te werken, ik kan ze

Luchtfoto van de Rosenholm Wolfe Dairy.

Het machinaal omzetten van de composterende mest.

hier goed melk laten geven maar het is een hard milieu voor een koe met slechte benen. Stieren die een slechte melkbaarheid vererven worden ook niet gebruikt, omdat iedereen hier gek wordt van traagmelkende koeien. Over het algemeen is de Holstein Association het niet met ons eens hoe de ideale koe eruit moet zien en daarom laten we onze koeien niet meer keuren op een enkele uitzondering na. Zoals ik al zei worden onze stallen gefluhst met gerecycled water dat opgeslagen is in een 3-fasen meer. Dit spoelwater word over twee zeven gepompt welke de vaste delen scheiden van de rest. Het vaste gedeelte wordt gecomposteerd en verkocht als compost, bemester en grondverbeteraar. Door de mest te composteren en te verkopen voldoen we ruimschoots aan onze milieudoelen. Elk jaar verkopen we meer maar desondanks verdienen we er niet veel aan want het vraagt veel arbeid en kapitaal, maar we hebben het gevoel dat we uit milieu overwegingen goed bezig zijn. Onlangs hebben we een bedrijf bijgekocht in Raverton Wyoming (ongeveer 600 km hier vandaan). Het is het enige melkveebedrijf in een cirkel van 300 km en de melk wordt gebotteld en lokaal verkocht. Zoals met de compostbusiness leren we ook hiermee hoe we onze producten moeten verkopen en dat is niet makkelijk. Om een bedrijf op zo'n grote afstand te runnen valt ook niet mee, heeft iemand nog goede ideeën? Personeel is altijd een probleem hier. In het afgelopen jaar zijn we Mexicaanse melkers in dienst gaan nemen. Het bevalt goed. De taal is wel een probleem en we spelen dan ook veel Mexicaanse "hints" maar het zijn secure werkers. Daarom lijkt soms een robot wel interessant! Groeten voor alle veehouders aan de andere kant van de oceaan en Buenas Suerte aan jullie allemaal!

Nellie Rosenow, herd manager/partner, Rosenholm-Wolfe Dairy

Het volgende stukje uit ons oude boekje leek ons, gezien het jaargetijde, wel toepasselijk. Men ging toen voor weersvoorspellingen veel meer af op eigen waarnemingen in de naaste omgeving, dat is misschien gezien soms het resultaat van de moderne weersvoorspellingen nog niet zo'n slecht idee!

HOOFDSTUK 12: WEERSVOORSPELLINGEN

En goede barometer weet meer dan Don Antonio Magino. Daar het weer dikwijls de werkzaamheden van den landsman bepaalt, heeft men sedert de vroegste tijden moeite gedaan, om uit verschijnselen in den dampkring, of verrichtingen van dieren enz. het weer te voorspellen. Sommige van die voorspellingen zijn vrij dwaas en doen zien, dat de voorspellers niet het minste begrip van den stand der aarde ten opzichte van maan en sterren hebben. Ander zijn vrij algemeen en komen dikwijls uit. Zie hier eenige van de laatste soort:

Men voorspelt regen: als de slakken kruipen en de padden zich meer dan gewoonlijk laten zien; als de zwaluwen laag bij den grond vliegen; als het zout nat wordt; als de zon des avonds in een nest kruipt; de smidse riekt; als de kraaien in grote groepen vliegen, de rook naar beneden slaat, de muren nat worden en het roet valt.

Men voorspelt mooi weer: als de kikvorschen 's avonds kwakken en de vleermuizen dan om de huizen vliegen; als de zon klaar ondergaat; avondrood geeft den volgenden dag schoon weder, en men verwacht dit ook als de torenklok helder slaat.

Knappen of kraken de eikenhouten kasten en stoven, dan volgt er weldra wind; ook als de katten wild door 't huis vliegen, de eenden en hoenders een buitengewoon rumoer maken, en als menschen, die aan likdoorns lijden, daardoor geplaagd worden.

Als de koffie aanslaat, dat wil zeggen hangen blijft aan de wanden van het bakje, dan volgt er 'swinters vorst; ook als de kachel knapt, rekene men op strenger koude.

Dooi weer verwacht men als de spinnen beginnen te loopen, en de muren wit uitslaan.

Tot zover weer onze nieuwsbrief, de laatste van deze eeuw. Fijne feestdagen toegewenst voor gezin en bedrijf en een bijzondere en goede jaarwisseling!

De redactie